

Chemnitz Bölge Mahkemesi

6 S 613/04 Chemnitz Bölge Mahkemesi
14 C 3579/03 Chemnitz Yerel Mahkemesi

4 Haziran 2004 tarihinde ilan edilmiştir.
Sicil Memurluğu

- Davacı -
- Temyiz Eden Taraf-

Davacı Avukatı:

ve

- Davalı -
- Aleyhinde Temyize Başvurulan Taraf -

Savunma Avukatı:

arasındaki anlaşmazlık konusunda

Sözleşmeden kaynaklanan dava ile ilgili olarak

HALK ADINA AŞAĞIDAKİ KARAR ALINMIŞTIR.

Chemnitz Bölge Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi, Bölge Mahkemesi Hakimi
Bölge Mahkemesi Hakimi Ve Bölge Mahkemesi Hakimi
aracılığıyla, 29 Nisan 2004 tarihinde yapılan sözlü duruşmaya istinaden aşağıdaki kararı almıştır.

KARAR

- I. Davacının temyiz başvurusunu takiben, Chemnitz Yerel Mahkemesi'nin 13 Ocak 2004 tarihli ve Az.: 14 C 3579/03 no.lu nihai kararı aşağıdaki şekilde **değiştirilecektir:**
1. Davalının 25 Ocak 2002 tarihinde atılan ve Şekil K 1'de gösterilen imzadan yola çıkarak Davacı aleyhinde herhangi bir iddiada bulunamayacağı belirlenmiştir.
 2. Davalı, Davacının sicildeki kaydını silmekle yükümlüdür...
- II. Davalı her iki davayla ilgili dava masraflarını da üstlenecektir.
- III. Karar, başlangıç itibariyle infaz edilebilir niteliktedir.
- IV. Hukuk sorunları hakkında temyiz başvurusuna izin verilmemektedir.
- V. Temyizle ilgili muamelelere konu anlaşmazlık tutarı 2.771 EUR olarak sabitlenecektir.

Kararın Gerekçeleri:

I.

Hukuk Muameleleri Usul Kanununun 540 I (1) no.lu Bölümü uyarınca, itiraz edilen kararın fiili bulgularına atıfta bulunmaktadır. Tarafların maruzatları doğrultusunda, şu husus eklenmelidir: Davacı – prensip olarak önceki yasal görüşünü tasdik eden- ilk dava başvurusunu takip etmeyi sürdürmekte ve Davalı tarafından sunulan dava konusu sözleşme formunun düzenininin, Şekil K 1'in, Formatın ve dilin formun gerçek içeriğinin – ödeme karşılığında bir sözleşme akdedilmesi - yerini aldığı, öte yandan müşteri açısından listelemenin (ücretsiz olarak) güncellenmesinin vurgulandığını (formun alel acele okunmasıyla) iddia etmektedir. Buna ek olarak, sözü edilen tazminat değersiz bir hizmet için talep edilmektedir.

Buna karşılık Davalı, formda yer alan metinde mevcut (ve ücretsiz) basit listeleme imkanının ve ödeme karşılığında bir listeleme yapılması imkanının (koyu harflerle: sipariş) açıkça belirtildiğini iddia etmekte ve temyiz başvurusunun kabul edilmemesi gerektiğini savunmaktadır. Davalı, herhangi bir yanlış anlamının vuku bulmadığını ve Davacının sözleşme formunu okumaya istekli olmadığını savunmaktadır.

Tarafların maruzatlarına ilişkin ek detaylar ve yapılan başvurular göz önünde bulundurularak, tarafların dava özetleri, Şekiller ve 29 Nisan 2004 tarihli duruşma kaydı referans yoluyla işbu belgeye dahil edilmiştir.

II

Temyiz başvurusu kabul edilebilir niteliktedir, biçim gereksinimlerini karşılamaktadır, zamanında yapılmıştır ve doğrulanmıştır. Davacının açıklayıcı bir karara yönelik yaptığı başvuru Medeni Kanununun 823 II no.lu Bölümü ve Ceza Kanununun 263 no.lu Bölümü uyarınca haklı görülmektedir, ki bu doğrultuda haksız fiilin işlendiği yer (Hukuk Muameleleri Usul Kanununun 32 no.lu Bölümü) Chemnitz Yerel Mahkemesinin sınırları içindedir.

1. Davalının Şekil K 1’de sunulan teklifinde kullanılan dil, teklifi imzalayan müşterilerin yalnızca ücretsiz bir hizmetten faydalanacaklarına inanmalarına yol açacak niteliktedir. Metnin küçük puntolarla yazılan, buna karşılık siparişin ödeme karşılığında verileceğinden söz eden bölümü o kadar gizlenmiştir ki, Ceza Kanununun 263 I no.lu Bölümünde belirtilen anlamda bir aldatma niyeti bulunduğu tasdik edilmelidir.

a) Anlaşmazlık konusu dava, Almanya Yüksek Mahkemesinin tekliflerde fatura özelliklerinin kullanımıyla ilgili olarak yayımladığı içtihadı (NJW 01, 2187 ve NJW 95, 1361) temelinde değerlendirilmiştir. Bu içtihada göre, faturaya benzer bir formata sahip teklifler, genel intibaları itibariyle yanıltıcı olmaları durumunda zımnî aldatmaca olarak kabul edilmektedir. İlgili davalarda, bunlar havale emrinin eklenmesi, banka bağlantısının belirtilmesi, hitap adresinin ve tamamlayıcı bir kapanışın bulunmaması, sunulan hizmetler hakkında bilgi sunulmaması ve bir sipariş numarası belirtilmesi gibi tipik fatura özellikleri olmuştur. Bu tür fatura özelliklerinin (muhtemelen resmi koşulların kullanılmasıyla birlikte) genel intibayı bir siparişe yönelik işaretleri tamamen gölgede bırakacak şekilde değiştirmesi durumunda, bu durum bir aldatmaca olarak kabul edilecektir, çünkü bunlar karara bağlanmamış bir ödeme yükümlülüğünü beraberinde getirmektedir.

Aldatmaca, dikkatli bir okuyucunun metnin gerçek karakterinin farkına varabileceği gerçeğine rağmen mevcuttur. Her ne kadar “genelde dikkatsizce davranmayan kişilerin dikkatsizliklerinin sonuçlarından korunması gerekse” de, tekliflerin yanlış anlaşılabilirliği gerçeği (yazar söz konusu yanlış anlamının bilincinde olsa dahi) ve bunların aldatmacaya neden olacağına dair beklenti, suç öğelerinin tasdik edilmesi için yeterli değildir. Ancak, teklifi kaleme alan kişinin “objektif açıdan uygun ve sübjektif açıdan hitap edilen kişiyi gerçek koşulları yanlış anlamaya sevk etme niyetinde olan” bir dil seçmesi halinde, durum farklı olacaktır. Bu, “(...) mektuplarını dikkatlice gözden geçiren alıcılar (...)” mektubun gerçek karakterini tespit edebilecek olsa dahi söz konusu olabilecektir (Almanya Federal Mahkemesi NJW 01, 2189). Bu nedenle aldatmaca sistematik olarak uygulanmış olmalı; yalnızca bir sonuç değil, eylemin amacı olmalıdır (aynı bölüm uyarınca).

b) Hukuk Dairesi, Şekil K 1’in etraflıca değerlendirildiği takdirde Davalının Şekil K 1’de yer alan teklifi kaleme alırken bu tür sistematik bir niyetle hareket ettiğini ve bu nedenle de teklifi okuyan dikkatsiz müşterileri istemedikleri ve içeriğinin farkında olmadıkları bir teklifi üstünkörü olarak imzalamaya sevk etme amacında olduğunu gösterdiğine kanaat getirmiştir.

Tüm metin ve format göz önünde bulundurulduğunda, bu açıktır:

- Öncelikle, genel bir teklif görünümü, örn. hitap adresi ve tamamlayıcı kapanış, bulunmamaktadır ve (ücret karşılığında) sunulan hizmet altı çizili olarak belirtilmemiş ya da detaylı bir biçimde açıklanmamıştır; aksine metnin sağ alt köşesinde ikinci derecede öneme sahip bir yerde, yani müşterilerin genellikle genel iş koşulları ve benzer bilgilerin yer almasını bekleyeceği bir yerde belirtilmiştir.
- Bunun aksine, “FAIRGuide Fuar Kılavuzunda ek metin ve görsel ile birlikte” ücretsiz listeleme imkanı ve formu doldurma talebi çok daha dikkat çekici bir yazı tipi, genişlik ve grafik tasarımıyla belirtilmiştir.
- Hem ücretsiz olmayan siparişi hem de girişin güncellenmesini ve sunulan ücretsiz listeleme imkanını açıkça kapsayan tek bir imza satırı bulunmaktadır.

c) Bu nedenle, teklifin genel grafik tasarımı ve metin yerleşimi, ücretsiz olmayan bir teklifin bu niteliğini formu dikkatlice okumadan imzalayan bir müşteriden saklama niyetine işaret etmektedir. Bu, özellikle ücretsiz olmayan bölümün – ki, söz konusu olan ücret göz önünde bulundurulduğunda, Davalının bakış açısından da müşteriyi ilgilendiren bölüm bu olabilecektir- grafik tasarımının ve formatının arka planda kalmasından; öte yandan – ücretsiz hizmetten faydalanabilmek için sunulan - formu doldurma “talebindeki” sayfa düzeninin, yazı tipinin ve grafiksel vurgunun açıkça öne çıkmasından bellidir. Müşteri, bu ücretsiz hizmetten faydalanabilmek için imzasını atma eğiliminde olacaktır ki, bu yalnızca tek bir satırda mümkündür. Bu son husus Davalının aldatmaya yönelik niyetini açıkça göstermektedir; müşteri, yalnızca ücretsiz hizmetten faydalanabilmek istiyorsa “sipariş” başlıklı bölümü silmek zorundadır. Yalnızca ücretsiz hizmetten faydalanmak isteyen dikkatsiz bir müşteri bunu yapamayacaktır.

d) Öte yandan, Davalı hizmetin ücretli olduğu gerçeğinin “ücretsiz olmayan sipariştir, aşağıya bakınız” ifadesinden ve koyu puntolarla belirtilen “sipariş” ifadesinden açıkça anlaşılacağı iddiasında bulunamaz. Davalı, sözü edilen koşullar altında dikkatsiz ve yüzeysel hareket eden müşterilerin de korunduğunu fark edememektedir. Benzer şekilde, Davalı sözleşmenin/formun genel düzeninin konuyla ilgili olduğunun da farkına varamamaktadır.

Davalı, kendisini haksız fiil suçlamasına karşı korumaya çalışmıştır. Ancak, teklifin olağandışı formatının ve ücretsiz olmayan teklifin “küçük puntolarla” belirtilmesinin müşterileri aldatması kuvvetle muhtemeldir. Hukuk Dairesi, özellikle teklifin ücretsiz olmayan bölümüne dair örtülü bildirimlerin ağır bir biçimde aldatma niyetine işaret ettiğine kanaat getirmiştir: Adil bir iş ilişkisi esnasında, teklifin ücretsiz ve ücretli bölümlerini ayırmaktan, ücretsiz olmayan teklifin faydalarını vurgulamaktan (bu hususlar hem sözleşmede hem de Davalının cevap layihasında tamamen karanlıkta bırakılmıştır) ve ayrı imza yerleri sunmaktan daha doğal bir tutum olmayacaktır.

e) Ceza Kanununun 263 no.lu Bölümü kapsamındaki bir suç, davacının maddi zarara da maruz kalmasını gerektirmektedir. Bu tür bir zarar mevcuttur, çünkü sunulan hizmetin ücretsiz olmayan bölümünün – teklif edilen ücretsiz listeleme imkanının

aksine- talep edilen tazminata nasıl bir karşılık oluşturacağı belli değildir. Söz konusu davada göz önünde bulundurulması gereken özellikle Davalının içinde bulunduğu koşullardır, çünkü telafi edilebilir olsa dahi, Davalı kendisine yüklenen hizmetleri makul şartlar altında zorluk çekmeden gerçekleştiremeyecek ya da satamayacaktır (bkz. Schönke-Schröder, Ceza Kanunu, 26. Baskı, 263 no.lu Bölüm, paragraf 121). Öte yandan, maddi zarar sözleşmenin imzalanmasıyla birlikte halihazırda vuku bulmuştur, çünkü Davalı aldatmacayı kabul etmenin ve sözleşmeyi iptal etme yolları aramanın riskini üstlenmek zorundadır (bkz. Dreher-Fischer, Ceza Kanunu, 50. Baskı, 263 no.lu Bölüm, Ceza Kanunu, paragraf 32 a).

2. 2 no.lu paragrafta belirtilen başvurunun haklı nitelikte olmasının bir başka sebebi de, Davalının Davacıya ait verilerin girişini Davacının isteği dışında yapmakla kanunen caiz bir çıkar elde etmesinin varsayılmayacak olmasıdır.

III

Masraf hakkındaki karar, Hukuk Muhakemeleri Usul Kanununun 97 ve 91 no.lu Bölümlerini temel almaktadır. Kararın başlangıçtan itibaren yürürlüğe konulabileceğine dair hüküm, kıyas yoluyla, Hukuk Muhakemeleri Usul Kanununun 708 (10), 711 ve 713 no.lu Bölümlerine dayanmaktadır. Hukuk sorunları hakkında herhangi bir temyiz başvurusunda bulunulmamış ya da bu yönde bir dava açılmamıştır, çünkü Hukuk Muhakemeleri Usul Kanununun 543 II no.lu Bölümünde ve Hukuk Muhakemeleri Usul Kanununa Giriş Yasasının 26 (8) no.lu Bölümünde belirtilen gereksinimler karşılanmamaktadır.

Bölge Mahkemesi Hakimi Bölge Mahkemesi Hakimi Bölge Mahkemesi Hakimi

Müzakerelere katılmış, ancak tatilde olduğu için kararı imzalamamıştır.